צריכי דאי מהתם הוה אמינא [א] אמינא להדיוט אבל לגבוה אימא לא נפסדינהו לכולהו ואי מהכא הוה אמינא הני [ב] מילי קדשים דמאים אבל חולין דלא מאים אימא איסורי הנאה ליבטלי ברובא צריכא [ג] **וניבטלו ברובא** וכי תימא חשיבי ולא בטלי הניחא למאן דאמר כל שדרכו לימנות שנינו אלא למאן דאמר את שדרכו לימנות שנינו מאי איכא למימר דתנן [ד] מי שהיו לו חבילי תילתן של כלאי הכרם ידלקו

וליבטלו ברובא. דמטעם בריה אין לומר דלא בטיל דאע"ג דאבר מן החי חשיב בריה (חולין קב:) איסור תערובת דהכא לאו משום אבר מן החי אלא שלא שחטו ויאכל משום חטאת המתה ושור הנסקל וכי שחיט ליה אזיל ליה איסור אבר מן החי ואיסור חטאת המתה ושור הנסקל אפי' שלם לא חשיב בריה כמו נבילה וחלב ודם דלא הוי בריה ועוף טהור קטן [ה] שלם אם אין בו כזית בשר אין לוקה עליו משום נבילה דלא חשיב בריה דעוף טמא ודאי חשיב בריה דכשאסרו הכתוב אסרו בין גדול בין קטן אע"ג דלית ביה כזית אלא כל שהוא בעלמא וכן גיד הנשה חשיב ליה בריה בפ' גיד הנשה (שם ק.) דכי אמר רחמנא לא תאכל גיד אפילו כל שהוא וכן אבר מן החי חשיב בריה דטעמא דבריה משום דהוי כאילו פירש [ו] בין גדול ובין קטן כדמוכח פ"ג דשבועות (דף כא:) דאמר רי"ש אף טעם העץ שוה לפרי ובלע"ז פינוגר"י: חייב כו' ופריך והרי מפרש [ז] ומשני מפרש נמי כבריה דמי והא דאמר כפ' אלו הן הלוקין (מכות יז.) דקאמר ר"ש אף חטא כבריתה ורבנן בריית נשמה חשיבא דמשמע שהאבר תלוי בנשמה והאיכא גיד הנשה רבנן לדבריו דרבי שמעון קאמרי ליה לדידן טבל נמי בריה הוא דלא דמי למפרש אלא לדידך דמדמית חטא לגמלה לא דמי דגמלה בריית נשמה וחשיבא ואע"ג דרבנן גופייהו לא חיישי בהאי טעמא קאמרי ליה הכי והאמר אוונא אשכחן לקמן בפירקין (דף עז.) דאבריו באבר בעלי מומין רבי אליעזר אומר יעלו ויאכל"א לא יעלו ומפרש טעמא דרבי אליעזר משום דכתיב מום בם יא] הוא דלא ילו הא ע"י תערובות ילו והא דקתני רואה אני את בשר בעל מום כאילו הוא עלים לדבריהם דרבנן קאמר להו [ח] אע"ג דרבי אליעזר גופיה לא חייש להאי טעמא דעלים [ט]: **אלא למאן דאמר את שדרכו לימנות שנינו מאי איכא למימר.** תימה מי גרע שור גדול מאת שדרכו לימנות הא אפילו תחיכה בעלמא חשיבא את שדרכו לימנות דלא דמי דגמלה בריית נשמה וחשיבא ואע"ג דרבנן גופייהו לא חייש

עב: כל הזבחים פרק שמיני זבחים

ספק ספיקא ח) דמותר ומיהו איכא חדא ברייתא ברים מסכת ביצה (דף ג:) דאסרה ספק ספיקא דקתני וספיקה אסור ומוקי לה בספק טריפה וקתני התם נתערבה בחלב כולן אסורות ואין לחוש בהא דלא מייתי לקמן כיון דברייתא היא דמאי אומלמא מברייתא דרבי יהודה והיא נמי מוקי רב פפא בביצה כרבי יהודה אליבא דרבי יהושע ועדיפא ליה לאמויי ברייתא דמפורש בה רבי יהודה בהדיא ועוד אומר רבינו תם דהא דקתני נתערבה בחלב כולן אסורות לא קאי אספיקה אלא אוהאה תדע דאפילו רבי יהודה דאסר לקמן ספק ספיקא היינו דוקא ברימוני בדן כדקתני בברייתא רבי יהודה אומר רימוני בדן כו' משמע דוקא רימוני ט) את שדרכו ועדיף דהוי אחד משאר דברים בהנהו אסר ר' יהודה ספק ספיקא דמאי טעמא נקט רימוני בדן והא אפילו כל שדרכו מקדש לר' יהודה כדמוכח בברייתא דליטרא קליעות וגבי מתיכה בחתיכות דאמר ר' יהודה לא תעלה פ' הערל (יבמות פא:) ותתיכה הוי כל שדרכו כדמוכח התם דאמר רבי יוחנן והלא י) מתיכה עולה (למנין) משום דהוי כל שדרכו ואנן את שדרכו בעינן והש"ס דמוקי לה בנימוחה היינו דוקא לריש לקיש ומיהו מלי למימר דנקט רימוני בדן יא) לרבי שמעון דפליג עליה דאפילו ברימוני בדן שרי ספק ספיקא ובענין זה צריך לפרש חדא יב) ברייתא לקמן (דף עד.) דבסתמא דקתני כוס של עבודה כוכבים שנפל לאוצר באילן ז) מין אילן וראוי לערלה מקדש את עירובו באיסור ערלה: מלא כוסות כולן אסורות פירש אחד מהן לריבוא ומריבוה לריבוא מותרין דאמאי נקט מריבוא לריבוא הא בפירש אחד מהן לריבוא שרי כ"ש מריבוא לריבוא דהוי ספיקא שלישית אלא נקטיה לאשמועינן דמאן דאסר אסר אפילו בכמה ספיקות וכן צריך לומר בעל כרחין דרימוני בדן לר' יהודה לאו דוקא ומדתנן יג) במסכת כלים (פי"ז מ"ה) הרימון שאמרו לא גדול ולא קטן אלא ביטוי ולמה הוזכרו רימוני בדן שיהו מקדשין כל שהן דברי רבי מאיר רבי יוחנן בן נורי אומר לשער בהן את הכלים רבי עקיבא אומר לכך ולכך הוזכרו לשער בהן את הכלים ושהן יד) מקדשין בכל שהן רבי יהודה טו) אומר לא הוזכרו רימוני בדן וחצילי גבע אלא שיהו מתעשרין ודאי בכל מקום פירוש דסתמייהו טז) מבין העובדי כוכבים כך פירש בערוך בערך חצר ומאותה משנה יש לדקדק דסתם רימונים אפילו כל שדרכו לא חשיבי יז) דלא תקשי דרבי מאיר אדרבי מאיר לריש לקיש דאמר כל שדרכו לימנות שנינו ולרבי יהודה כל הרימונים חשובים כל שדרכו דהא רבי יהודה קליעות לא בטלה וקתני לא הוזכרו רימוני בדן לענין קידוש אלמא כל הרימונים מקדשים ושוו לרימוני בדן דאי רימוני בינונים אינן מקדשין א"כ היה לו להזכירן לענין קידוש כמו רבי מאיר ולריך עיון בירושלמי בפרק בתרא דערלה [ה"ד] וכמדומה שיש שם טעות סופר ויש מפרשים דאפילו גרסינן בכל הנך משניות ואחרות באחרות לא מצי לאתויי ראיה דספק ספיקא אסור דדילמא הכי קאמר וכל האחרות באחרות ואין לתמוה מה חידוש הוא לשנות ב' יח) פעמים כיון דקאי אכל האחרות באחרות דאיצטריך ליה לאשמועינן דאע"ג דאיכא תרי רובי דגבי שאר מילי אסרינן חדא רובא ושרינן תרי רובא גבי יוחסין בסוף פ"ק דכתובות (דף טו.) דאמר הולכין אחר רוב העיר והוא דאיכא רוב סיעה בהדיה ואפילו עיר קטנה ואין הולכין אחר רוב עיר גרידתא ואפילו גדולה ו) כאנטוכיא יט) ואחרי רוב סיעה גרידתא: [ועי' תוס' יבמות פא. ד"ה נתערבו]

בולן ידלקו. ואם תאמר מאי שנא הכא דקתני ידלקו כשנתערבו וכן בכל האיסורין השנויים שם במסכת ערלה (פ"ג) ולא פליג רבי אליעזר דלימא יוליך הנאה ליס המלח כמו בש"פ כל הנלמים (ע"ז מט:) לענין עבודת כוכבים וכוותיה הילכתא כדפסקינן כ) מיהו רבינו שמואל פירש שם דהוא הדין בכל האיסורין אמר רבי אליעזר יוליך הנאה ליס המלח ונראה דרבי אליעזר פליג דווקא גבי עבודת כוכבים לפי שתופסת דמיה וכשמוליך הנאה ליס המלח נראה כאילו מוליך האיסור ומהאי טעמא הוה אמרינן נמי הכי לענין שביעית גבי הא דתניא בפרק הנחל עליס (ב"ק קא.) בגד שנצבע בקליפי שביעית ילקח אם היה מתערב באחרים הוה אמרינן יוליך הנאה ליס המלח אבל בערלה וכלאים ושער נזיר ופטר חמור וכל שאר איסורים דלא תפסי דמיהם אמרינן לרבי אליעזר ילקח אפילו נתערב ולפי טעם זה טבעת וכוסות דלקמן דמיירי בעבודת כוכבים סגי בהולכת הנאה ליס המלח עוד יש לפרש דדוקא בתנור שהסיקו בעצי עבודת כוכבים ואפה בו את הפת ונטל ממנה כרכר ואדג בה את הבגד אמרי' יוליך הנאה ליס המלח כשנתערב לפי שאין ממשות האיסור בעין והוא דתרתי אית ליה דבר שבמנין ואיסורי הנאה כדאמרינן במסכת ע"ז (דף עד.) אמתניתין דהתם פרק בתרא.

ידלקו. דכתיב פן תוקדש [דברים כב] ד) תוקד אש: **נאחד ומאתים.** זו היא עליית ערלה וכלאי הכרם דתרומה עולה באחד ומאה וכיון שכפל את האיסור שאיסורו איסור הנאה כפל את העלייה הכי תניא לה ה) בספרי גבי מכל חלבו את מקדשו ממנו [במדבר יח] דמשתעי בתרומת מעשר שהיא אחד ממאה וקרי ליה מקדשו ומשמע ו) שמקדשו מקדש את המתערבין בו: **אינו מקדש.** אלא בטל: **אלא שאם דבריס בלבד.** הן שמקדשין את כל המתערבים בהן מתוך שהן גדולים ודמיהן יקרים וחשובין במינן: פרך ודבן מקומות הן: **חילפי** ה) **תרדין וקילחי כרוב.** לשון קלח בירק שלו: **כל** ו) **הראוי לערלה ערלה.** מה שיש בחילון ז) מין אילן וראוי לערלה מקדש את עירובו באיסור ערלה: כל מלא כוסות כולן אסורות פירש אחד מהן לריבוא ומריבוה לריבוא מותרין דאמאי נקט מריבוא לריבוא הא בפירש אחד מהן לריבוא שרי כ"ש מריבוא לריבוא דהוי ספיקא שלישית אלא נקטיה לאשמועינן דמאן דאסר אסר אפילו בכמה ספיקות וכן צריך לומר בעל כרחין דרימוני בדן לר' יהודה לאו דוקא ומדתנן יג) במסכת כלים (פי"ז מ"ה) הרימון שאמרו לא גדול ולא קטן אלא ביטוי ולמה הוזכרו רימוני בדן שיהו מקדשין כל שהן דברי רבי מאיר רבי יוחנן בן נורי אומר לשער בהן את הכלים רבי עקיבא אומר לכך ולכך הוזכרו לשער בהן את הכלים ושהן יד) מקדשין בכל שהן רבי יהודה טו) אומר לא הוזכרו רימוני בדן וחצילי גבע אלא שיהו מתעשרין ודאי בכל מקום פירוש דסתמייהו טז) מבין העובדי כוכבים כך פירש בערוך בערך חצר ומאותה משנה יש לדקדק דסתם רימונים אפילו כל שדרכו לא חשיבי יז) דלא תקשי דרבי מאיר אדרבי מאיר לריש לקיש דאמר כל שדרכו לימנות שנינו ולרבי יהודה כל הרימונים חשובים כל שדרכו דהא רבי יהודה קליעות לא בטלה וקתני לא הוזכרו רימוני בדן לענין קידוש אלמא כל הרימונים מקדשים ושוו לרימוני בדן דאי רימוני בינונים אינן מקדשין א"כ היה לו להזכירן לענין קידוש כמו רבי מאיר ולריך עיון בירושלמי בפרק בתרא דערלה [ה"ד] וכמדומה שיש שם טעות סופר ויש מפרשים דאפילו גרסינן בכל הנך משניות ואחרות באחרות לא מצי לאתויי ראיה דספק ספיקא אסור דדילמא הכי קאמר וכל האחרות באחרות ואין לתמוה מה חידוש הוא לשנות ב' יח) פעמים כיון דקאי אכל האחרות באחרות דאיצטריך ליה לאשמועינן דאע"ג דאיכא תרי רובי דגבי שאר מילי אסרינן חדא רובא ושרינן תרי רובא גבי יוחסין בסוף פ"ק דכתובות (דף טו.) דאמר הולכין אחר רוב העיר והוא דאיכא רוב סיעה בהדיה ואפילו עיר קטנה ואין הולכין אחר רוב עיר גרידתא ואפילו גדולה ו) כאנטוכיא יט) ואחרי רוב סיעה גרידתא: [ועי' תוס' יבמות פא. ד"ה נתערבו]

אף בכרות של בעל הבית. אבל של נחתום לא שהם קטנות והא דמשמע בסוף הערל (יבמות דף פא:) דתתיכה של לחם הפנים בשל חולין לא בטלה שאני לחם הפנים דסמידא כו' כ) טפי וראוי להתכבד בתתיכה ואפה בו את הפת בפ' כל הנלמים (ע"ז מט:) לריך לאוקמא בכברות של בעל הבית דהא קתני תעלה בחחרים כולן אסורין בהנאה ואפה בו את הפת דתנן במסכת ערלה (פ"ג מ"ה) לא בשל בעל הבית דהא קתני תעלה בחחד ומאתים ואי לאו ההיא דמסכת ערלה לא היינו לריכין לחלק בין לחם הפנים לשאר לחם והוה מצי לאוקומי מתניתין דמסכת ע"ז אפילו בשל נחתום וכדרבי מאיר דאמר את שדרכו לימנות מקדש או כל שדרכו לריש לקיש אבל מתניתין דמסכת ערלה מוכחא דסתם פת אפילו לרבי מאיר עולה בחחד ומאתים ט): **הראוי לערלה ערלה.** בירושלמי [ערלה פ"ג ה"ח] מדקדק אמאי לא תנא נמי הראוי לתרומה תרומה דבתרומה נמי כיון דחשיבי לא בטלי ואין עולין בחחד ומאה ומשני משום דכולם רואיים לתרומה ולא שייך למיתני האי לישנא ונראה שיש עדיין לתרץ משום דקתני ידלקו ועולין בחחד ומאתים ואין דין זה נוהג בתרומה ועוד הוה מצי לשנויי דהאי תנא תרתי אית ליה דבר שבמנין ואיסורי הנאה כדאמרינן במסכת ע"ז (דף עד.) אמתניתין דהתם פרק בתרא.

(ואחרים באחרים) א) כולן ידלקו דברי רבי מאיר וחכמים אומרים א) יעלו באחד ומאתים שהיה רבי מאיר אומר כל ב) שדרכו למנות מקדש וחכמים אומרים אינו מקדש אלא ששה דברים בלבד רבי עקיבא אומר ב) שבעה ואלו הן אגוזי פרך ורימוני באדן וחביות סתומות וחילפי תרדין וקילחי כרוב ג) ודלעת יונית ג) ר' עקיבא מוסיף ג) אף כברות של בעל הבית הראוי לערלה ערלה הראוי לכלאי הכרם כלאי הכרם ואיתמר עלה ג) רבי יוחנן אמר ג) את שדרכו למנות שנינו הניחא לריש לקיש אלא שדרכו למנות שנינו הניחא לרבי יוחנן מאי איכא למימר אמר רב פפא האי תנא תנא דליטרא קציעות הוא דאמר

ידלקו. דכתיב פן תוקדש [דברים כב] ד) תוקד אש: **נאחד ומאתים.** זו היא עליית ערלה וכלאי הכרם דתרומה עולה באחד ומאה וכיון שכפל את האיסור שאיסורו איסור הנאה כפל את העלייה הכי תניא לה ה) בספרי גבי מכל חלבו את מקדשו ממנו [במדבר יח] דמשתעי בתרומת מעשר שהיא אחד ממאה וקרי ליה מקדשו ומשמע ו) שמקדשו מקדש את המתערבין בו: **אינו מקדש.** אלא בטל: **אלא שאם דבריס בלבד.** הן שמקדשין את כל המתערבים בהן מתוך שהן גדולים ודמיהן יקרים וחשובין במינן: פרך ודבן מקומות הן: **חילפי** ה) **תרדין וקילחי כרוב.** לשון קלח בירק שלו: **כל** ו) **הראוי לערלה ערלה.** מה שיש בחילון ז) מין אילן וראוי לערלה מקדש את עירובו באיסור ערלה: כל מלא כוסות כולן אסורות פירש אחד מהן לריבוא ומריבוה לריבוא מותרין דאמאי נקט מריבוא לריבוא הא בפירש אחד מהן לריבוא שרי כ"ש מריבוא לריבוא דהוי ספיקא שלישית אלא נקטיה לאשמועינן דמאן דאסר אסר אפילו בכמה ספיקות וכן צריך לומר בעל כרחין דרימוני בדן לר' יהודה לאו דוקא ומדתנן יג) במסכת כלים (פי"ז מ"ה) הרימון שאמרו לא גדול ולא קטן אלא ביטוי ולמה הוזכרו רימוני בדן שיהו מקדשין כל שהן דברי רבי מאיר רבי יוחנן בן נורי אומר לשער בהן את הכלים רבי עקיבא אומר לכך ולכך הוזכרו לשער בהן את הכלים ושהן יד) מקדשין בכל שהן רבי יהודה טו) אומר לא הוזכרו רימוני בדן וחצילי גבע אלא שיהו מתעשרין ודאי בכל מקום פירוש דסתמייהו טז) מבין העובדי כוכבים כך פירש בערוך בערך חצר ומאותה משנה יש לדקדק דסתם רימונים אפילו כל שדרכו לא חשיבי יז) דלא תקשי דרבי מאיר אדרבי מאיר לריש לקיש דאמר כל שדרכו לימנות שנינו ולרבי יהודה כל הרימונים חשובים כל שדרכו דהא רבי יהודה קליעות לא בטלה וקתני לא הוזכרו רימוני בדן לענין קידוש אלמא כל הרימונים מקדשים ושוו לרימוני בדן דאי רימוני בינונים אינן מקדשין א"כ היה לו להזכירן לענין קידוש כמו רבי מאיר ולריך עיון בירושלמי בפרק בתרא דערלה [ה"ד] וכמדומה שיש שם טעות סופר ויש מפרשים דאפילו גרסינן בכל הנך משניות ואחרות באחרות לא מצי לאתויי ראיה דספק ספיקא אסור דדילמא הכי קאמר וכל האחרות באחרות ואין לתמוה מה חידוש הוא לשנות ב' יח) פעמים כיון דקאי אכל האחרות באחרות דאיצטריך ליה לאשמועינן דאע"ג דאיכא תרי רובי דגבי שאר מילי אסרינן חדא רובא ושרינן תרי רובא גבי יוחסין בסוף פ"ק דכתובות (דף טו.) דאמר הולכין אחר רוב העיר והוא דאיכא רוב סיעה בהדיה ואפילו עיר קטנה ואין הולכין אחר רוב עיר גרידתא ואפילו גדולה ו) כאנטוכיא יט) ואחרי רוב סיעה גרידתא: [ועי' תוס' יבמות פא. ד"ה נתערבו]

בולן ידלקו. ואם תאמר מאי שנא הכא דקתני ידלקו כשנתערבו וכן בכל האיסורין השנויים שם במסכת ערלה (פ"ג) ולא פליג רבי אליעזר דלימא יוליך הנאה ליס המלח כמו בש"פ כל הנלמים (ע"ז מט:) לענין עבודת כוכבים וכוותיה הילכתא כדפסקינן כ) מיהו רבינו שמואל פירש שם דהוא הדין בכל האיסורין אמר רבי אליעזר יוליך הנאה ליס המלח ונראה דרבי אליעזר פליג דווקא גבי עבודת כוכבים לפי שתופסת דמיה וכשמוליך הנאה ליס המלח נראה כאילו מוליך האיסור ומהאי טעמא הוה אמרינן נמי הכי לענין שביעית גבי הא דתניא בפרק הנחל עליס (ב"ק קא.) בגד שנצבע בקליפי שביעית ילקח אם היה מתערב באחרים הוה אמרינן יוליך הנאה ליס המלח אבל בערלה וכלאים ושער נזיר ופטר חמור וכל שאר איסורים דלא תפסי דמיהם אמרינן לרבי אליעזר ילקח אפילו נתערב ולפי טעם זה טבעת וכוסות דלקמן דמיירי בעבודת כוכבים סגי בהולכת הנאה ליס המלח עוד יש לפרש דדוקא בתנור שהסיקו בעצי עבודת כוכבים ואפה בו את הפת ונטל ממנה כרכר ואדג בה את הבגד אמרי' יוליך הנאה ליס המלח כשנתערב לפי שאין ממשות האיסור בעין והוא דתרתי אית ליה דבר שבמנין ואיסורי הנאה כדאמרינן במסכת ע"ז (דף עד.) אמתניתין דהתם פרק בתרא.

אף בכרות של בעל הבית. אבל של נחתום לא שהם קטנות והא דמשמע בסוף הערל (יבמות דף פא:) דתתיכה של לחם הפנים בשל חולין לא בטלה שאני לחם הפנים דסמידא כו' כ) טפי וראוי להתכבד בתתיכה ואפה בו את הפת בפ' כל הנלמים (ע"ז מט:) לריך לאוקמא בכברות של בעל הבית דהא קתני תעלה בחחרים כולן אסורין בהנאה ואפה בו את הפת דתנן במסכת ערלה (פ"ג מ"ה) לא בשל בעל הבית דהא קתני תעלה בחחד ומאתים ואי לאו ההיא דמסכת ערלה לא היינו לריכין לחלק בין לחם הפנים לשאר לחם והוה מצי לאוקומי מתניתין דמסכת ע"ז אפילו בשל נחתום וכדרבי מאיר דאמר את שדרכו לריש לקיש אבל מתניתין דמסכת ערלה מוכחא דסתם פת אפילו לרבי מאיר עולה בחחד ומאתים ט): **הראוי לערלה ערלה.** בירושלמי [ערלה פ"ג ה"ח] מדקדק אמאי לא תנא נמי הראוי לתרומה תרומה דבתרומה נמי כיון דחשיבי לא בטלי ואין עולין בחחד ומאה ומשני משום דכולם רואיים לתרומה ולא שייך למיתני האי לישנא ונראה שיש עדיין לתרץ משום דקתני ידלקו ועולין בחחד ומאתים ואין דין זה נוהג בתרומה ועוד הוה מצי לשנויי דהאי תנא תרתי אית ליה דבר שבמנין ואיסורי הנאה כדאמרינן במסכת ע"ז (דף עד.) אמתניתין דהתם פרק בתרא.

חשוב דלא מיבטל ברובא נמי ליתיה אלא מדרבנן, והדרא קושיא לדוכתה. **ובה** היו דברי. הן אמת שרוב הפוסקים הסכימו כן. מ"מ לדעתי אינו דברי הכל, ותנאי שקלת מעלמא כי לפום ריהטא אומר אני אע"ג דאסקינן הילכתא בסי' הנ"ל דדבר חשוב ג"כ מדרבנן. מ"מ ר"ש דאליבה הקשו התוס' קושיתם י"ל דס"ל דאסורו מן התורה. ואומר אני תנאי ואמוראי פליגי בה, תנאי. רבי מאיר ור"ש כדבעינן למימר לקמן בס"ד. אמוראי ר' יוחנן ורשב"ל בזבחים ובהערל פ"ק דביצה אי את כל שדרכו לימנות שנינו או את שדרכו לימנות. דבלי ספק בסברא פליגי. ואומר אני דחילייהו נמי מחכא דמאן דאמר את שדרכו סבר דאינו אלא מדרבנן. ולהכי מסתייה לאחמורי באת שדרכו לימנות לעולם. ומ"ד כל שדרכו לימנות סבר לה מדאורייתא נאסר דבר חשוב ומשו"ה מחמרינן בה טפי. והיינו נמי טעמיה דר"י דס"ל דבר חשוב אפי' בדרבנן לא בטיל. ואם תשאל מאין הרגלים לומר שהוא מן התורה. אשיבך שלפי דעתי הקלה פשוט להראות פנים לדבר זה. וממקום שלמדנו בכל מקום ביטול הרוב, דהיינו מן הכתוב אחרי רבים להטות, משם נלמוד ג"כ לדבר חשוב שאינו בטל מחמת הרוב. ומרישיה דקרא דלא תענה על ריב לנטות אחרי רבים דדרשינן מניה בפ' אחד דיני ממונות (סנהדרין לו ע"א) בדיני נפשות מתחיילין מן הצד דקרי ביה לא תענה על רב, ופשטיה דקרא על כרחך בהכי מיירי, דזמנין לא אזלינן בתר רובא כגון בדיני נפשות שלא יאמר הרב דעתו בתחלה והרוב יחלוקו עליו, והורה לנו שאע"פ שבכל מקום דעת היחיד בטלה, נתנה התורה חשיבות לפעמים לדעת הגדול שאינה מקבלת הביטול. ואף אם יאמר אומר שלכא' נראה ממשמעות ההלכה שם שזה לכתחלה, אבל בדיעבד אם יאמר הגדול דעתו בתחלה אינה מתקיימת כי אם בהסכמת הרוב, מכל מקום דיינו שהזהירה תורה שלא לחלוק על דעת הגדול והחשוב שלא תבוטל ברוב, ואם עברו על זה היינו פלוגתייהו דאביי ורבא בתמורה דכל מידי דאמר רחמנא לא תעביד כי עביד מהני או לא. עכ"פ מכאן למדנו בנין אב לכל המקומות שלא אמרה תורה לבטל ברוב בדבר חשוב, וג"ל שהיא ראיה מפורשת מן התורה אע"פ שהיא מחודשת, וכמדומה לא קדמני אדם בו, אולי מהשמים הניחו לי מקום. ולפ"ז היינו נמי דאיפליגו ר"ע ורבנן במס' ערלה בקידוש, דר"ע מוסיף אף כברות של בעה"ב, דסבירא ליה שהוא מה"ת ואזיל לחומרא, א"כ ש"מ דר"ע ס"ל דדבר חשוב איסורו מה"ת, ואזיל לטעמיה בספק מעילה, דמשו"ה לא בטיל פרוטה של התוס' דיהודו אדידהו, דהא איברא שמעי' להו איפכא בהזהב (דף נ"ג) ובכמה דוכתי. שוב אחרי החפוש מצאתי כמו כן להרב פר"ח שנתקשה בזה, ולכן דחה מ"ש התוס' כאן בב' ידים, ולדידי ניחא ולק"מ, דאינו מוכרח מזה שיסברו התוס' דדבר חשוב אסורו מדברי תורה, אלא מיהא אליבא דר"ע מיתרצא שפיר מתני' בהכי, ואנן לא קיי"ל כוותיה (שלחן ערוך ס"ן ס"א סי' קנח. ערוך):

שינויי נוסחאות

א) עי' מעל"ל בתוד"ה נתערבו, שר"מ לא גרס זה (הגרי"ב): ב) ל"ל את שדרכו (שו"מ וצ"ק, וכ"ה בכל כתה"י): ג) גי' ש"מ אומר. וכ"כ במשניות. אבל בגמ' בכל המקומות כלפניו. וכ"כ בכתה"י: ד) ומקדשו משמע שמקדש כגל"ל (עפ"י באה"מ): ה) גי' ש"מ חילפי בתרדין וקלחי בכרוב [בד"ו של הש"מ בתרדין הסמ"ן]: ו) תיבת כל ממקק (ש"מ): ז) ל"ל באלו (ש"מ, ד"ו רפ"ט וש"מ): ח) בפי' הרמ"ש בערלה נוסף דשמא אין זה הבגד שנארג בו ואם הוא זה שמא הסירו ממנו חוט האיסור: ט) ל"ל רימוני בדן שהם את כל"ל (ש"מ. וכ"ה בר"ש ערלה): י) והלא אני שונה תתיכה בחתיכות עולה משום דהוי כל שדרכו למנות, ומשני דאנן את שדרכו שנינו. אלא ודאי דבשאר מילי לא אסר ר"י ספק ספיקא והש"ס כו' כל"ל (צ"ק): יא) משום ר' שמעון כל"ל (ש"מ, ר"ש שם): יב) הך ברייתא דבסמוך דקתני כל"ל (ב"ש, צ"ק): יג) ל"ל מדתנן (צ"ק): יד) ל"ל ושהיהו (ש"מ): טו) בספרים שלפנינו ור' יוסי. וא"כ אין סותמת תוס' הוכחה (בה"ז): טז) דמסתמא באים מבין הכותים כל"ל (ש"מ, צ"ק): יז) חשיבי לר"מ דלא (צ"ק): יח) ל"ל שנתערב ב' פעמים (ב"ש): יט) כאן הס"ד ותיומת ואחרי רוב סיעה גרידתא נמחק (ש"מ). וכן לימא כר"ש שם. אבל בתוס' יבמות לימא: כ) ל"ל כדפסקינן התם (ש"מ): כא) ל"ל להיות (דפוסי ונציה). ולשון תוס' בימנות וכע"ז היינו משום דאין נהנה מגוף האיסור דאסור בשתיה אלא או כו': כב) בגוף היין עצמו (תוס' הרא"ש יבמות): כג) דאסורה בשתיה לפיכך שרי על ידי ערבוב זוזי בנהרא כל"ל (ב"ש). [וכן ר' זוזי בש"מ וצ"ק]: כד) בתוס' הרמ"ש שם הוסיף ושאר הנאות לעשות מיין בגתן משורה וכביסה מלתא דלא שכיחא הוא הלכך שרי ע"י הולכת הנאה: כה) תיבת ה"א גמתק (ב"ש): כו) דסמידא טפי. פירוהו דקלא נקיה טפי מאסור סולת חציב טפי לאוי להתכבד. ובתוספות פ' הערל וכו"כ בערלה גרים דחמיר טפי [וכ"כ בש"מ כאן]. ופסבר לומר משום קדושת לחם הפנים חמיר טפי להיות לאוי להתכבד (צ"ק). ועי' בשו"ת פנים מאירות מ"ח סי' לח (הגרי"ב). ובתוס' הרמ"ש ביצמות אימא דחמיראה וחשיבא: כז) ר"ל במקומות שנוהגין היתר בפת עכו"ם ומין שאין הישראל מכיר שהוא פת של ישראל ופפאה גוי וסבור שהוא פת של גוי גופיה ואתי לידי תקלה ויקח ממנו (גליון). וע' יו"ד סי' קי"ב סי"ל: כח) הנה תמוהני לפסחים לא זכינו לראותו ולפ"ד ל"ל לחותבו בהרבה חתיכות. ע' תו"ש כלל ע"ה דין ד' (גליון):

נוסחאות רש"י בת"י

ידלקו. שנאמר (דברים כב) פן תקדש תוקד אש: **מון ידלקו.** לכיון דחשיבי לא בטלי: **יעלו באחד ומאתים.** זאת דין עליה לערלה ולכלאי הכרם כל שכפל באיסורו כפל בהעלאתו: **אם שדרכו לימנות מקדש.** אוסר את כל המעורבין בו: **מקדש.** לשון פן תקדש: **והמשים אומרים אינו מקדש.** אלא בטל. תוך משאה דבריס שאין בטלין אלא מקדשין לפי שהן חשובין: **אגוזי פרך וזימוני בדן.** אוסרין את מעורבתן אם עולה הן: **הראוי לערלה הכרם.** ולא לערלה כגון קולמי כרוב ולעגת שאינן מין אילן: **פגת דליטרא דקליעות.** ר' יהודה אליבא דר' יהושע דאמר כל דבר שיש לו מנין כלל ואפילו אין דרכו מיוחד במנין לבדו:

שיטה מקובצת בולן ידלקו. ופ"ת אמאי לא אמריגן יוכלו אוץ מדמי האיסור שבו דכאמר רשב"ג בפרק בתרא דע"ז (דף עד.) יוכלו לעובד כוכבים אוץ מדמי יין נסך שבו. וי"ל (דשמא) [דמיישינן שמא] יוכלו הגוי לישראל אחר, אבל התם גבי יין נסך ליכא למיחש לאין ישראל קונה יין מן הגוי. ומכאן משמע דאם נאסר פת מישראל כגון שאפאו הגוי ולא הכשיר ישראל את התנור אסור לגוכרו לגויים דשמא יוכלו הגוי לישראל שאין ישראל אחר מכירו [ב] ואתי לידי תקלה אבל ישלוך אותו לכיס ואם יש להם נפים גויות רבות שמאכלות בין היהודים (שיכלו) [שיוכלים] לאכלו אכילה אחת בלא שהייה יאכלו ביניהם ואכלו מיד לעיני היהודים ומן המגיע לאותבו (בתרגמו) תמיהות כדפי' בפסחים [ב]: ורימוני בחלן. עיין תשובת הרשב"א [מ"ה] סי' תש"ל: **רי"ע אומר אף בכרות של בעל הבית.** אבל של נחתום לא. אבל תמיהה של לחם הפנים לא בטלה משום דחמיראן טפי:

מסורת הש"ס

א) ירושי' כלאים פ"ב ה"ח, ב) ע' ע"ז עד. ירושי' ערלה פ"ג ה"ב, ג) [ביצה ג:] עי' ירושי' תרומות פ"ד ה"ז, ערלה פ"ג ה"ד, ד) קידושין נו:, ה) קרח קכא [עי' תו' נדה מז. ד"ה אתי וברש"י שם ד"ה חייבת], ו) עיין עירובין סא: שמחות פ"ב הי"ג, ז) [עי' ביצמות פא: תו' ד"ה כולן ידלקו] ובר"ש ערלה פ"ג מ"ו ד"ה כולן, ח) [ועי' הטבו בתו' יבמות פא: ד"ה ככרות].

מוסף רש"י

ידלקו. כדין בלאי הכרם שנאמר פן תוקדש, תוקד אש דאסיקי בהנאה (ביצה ג: וכעי"ז יבמות פ.) כולן ידלקו. הלא בטלו, דלקתני טעמא שהיה ר"מ אומר כל שדרכו לימנות מקדש את המתערב עמו ואין בטל ברוב, שבלאי הכרם בדבר שאין במינן בטלין בחחד ומאתים, כדאמר בספפים בחלו עוברין (מה:) מן המאתים, ממותר שתי מאות שנשתיירו בטור, מיכן לערלה וכלאי הכרם שבטלים במאתים (יבמות פא.) יעלו באחד ומאתים. אם נתערב אחד מהן במאתים של היתר יעלה אחד מהן וידלק והשאר מותרין, הוי שיעור ביטול וכלאים ועולה בחחד ומאתים: שהיה רבי מאיר אומר. כלומר להכי אמר ר"מ כולן ידלקו ולא לה ביטול, שהיה ר"מ אומר הואיל ולרכן לימנות אין בטלין ומקדשין לאסור כל המתערבין בהן (ביצה שם) מקדש. מאתים או שלש מאות דלא בטל (יבמות פא.) **וחכמים** אומרים. כל פירות שבעולם בטלים תוך משאה דבריס הללו המעורין כאן שהן חשובין מאד: פרך ובאדן. מקומות הן: וקילחי כרוב. קלחי כרוביו גדולים עם עלין שלהם, וכרוב של ג"י היה גדול כאילן כדאמריגן בכתובות (קיא:) (ביצה שם) **ככרות של בעה"ב.** דדבר שבמנין הוא (ע"ז עד.) **הראוי לערלה ערלה.** אותן שהן מין אילן וערלה נוהגת בהן, מקדשין את עירוביהן משום ערלה (ביצה שם). כגון אגוזים וכמון וחביות מקדשין ואוסרין את הכשרים משום ערלה (יבמות שם) **הראוי לכלאי הכרם.** כגון חלפי תרדין וקולמי כרוב וכלכרות, שאינן מין אילן ומקדשין עירוביהן כאיסור כלאי הכרם: **את שדרכו למנות שנינו.** במילתיה דר' מאיר (ביצה שם). שמיחד במנין שנינו דלא בטל: **כל שדרכו למנות.** אפילו לפרקים, שנינו דלא בטיל (יבמות שם): **האי תנא.** דלעיל: **תנא דליטרא קציעות הוא.** דאיירי גבי ליטרא קליעות (ביצה שם):

ליקוטים

ר"י אמר את שדרכו למנות שנינו רשב"ל אומר כל שדרכו למנות שנינו. אציגה לפניך מה שהשבתי בימי חרפי לחד צורבא מרבנן שהקשה לי קושיא חמורה לפי דעתו, במ"ש התוס' שילהי מסכת מעילה (כא ע"ב), ר"ע מחייב על ספק אשם מעילות בפרוטה של הקדש שנפלה בכיס, הק' התוס' וליבטיל ברובא, וכ"ת דהוי דבר שיש לו מתירין דיש לו היתר ע"י פדיון הא ליתא דדבר שיש לו מתירין אינו אלא מדרבנן, וקשה היאך מייתי חולין לעזרה כיון דמדאורייתא בטלה הפרוטה של הקדש ולא מעל. ותירצו דילמא פרוטה חשיבא ולא בטלה. והתמיהא קיימת לכאורה שהרי מוסכם בסי' ק"ח ביו"ד דדבר חשוב דלא מיבטל ברובא נמי ליתיה אלא מדרבנן, והדרא קושיא לדוכתה. **ובה** היו דברי. הן אמת שרוב הפוסקים הסכימו כן. מ"מ לדעתי אינו דברי הכל, ותנאי שקלת מעלמא כי לפום ריהטא אומר אני אע"ג דאסקינן הילכתא בסי' הנ"ל דדבר חשוב ג"כ מדרבנן. מ"מ ר"ש דאליבה הקשו התוס' קושיתם י"ל דס"ל דאסורו מן התורה. ואומר אני תנאי ואמוראי פליגי בה, תנאי. רבי מאיר ור"ש כדבעינן למימר לקמן בס"ד. אמוראי ר' יוחנן ורשב"ל בזבחים ובהערל פ"ק דביצה אי את כל שדרכו לימנות שנינו או את שדרכו לימנות. דבלי ספק בסברא פליגי. ואומר אני דחילייהו נמי מחכא דמאן דאמר את שדרכו סבר דאינו אלא מדרבנן. ולהכי מסתייה לאחמורי באת שדרכו לימנות לעולם. ומ"ד כל שדרכו לימנות סבר לה מדאורייתא נאסר דבר חשוב ומשו"ה מחמרינן בה טפי. והיינו נמי טעמיה דר"י דס"ל דבר חשוב אפי' בדרבנן לא בטיל. ואם תשאל מאין הרגלים לומר שהוא מן התורה. אשיבך שלפי דעתי הקלה פשוט להראות פנים לדבר זה. וממקום שלמדנו בכל מקום ביטול הרוב, דהיינו מן הכתוב אחרי רבים להטות, משם נלמוד ג"כ לדבר חשוב שאינו בטל מחמת הרוב. ומרישיה דקרא דלא תענה על ריב לנטות אחרי רבים דדרשינן מניה בפ' אחד דיני ממונות (סנהדרין לו ע"א) בדיני נפשות מתחיילין מן הצד דקרי ביה לא תענה על רב, ופשטיה דקרא על כרחך בהכי מיירי, דזמנין לא אזלינן בתר רובא כגון בדיני נפשות שלא יאמר הרב דעתו בתחלה והרוב יחלוקו עליו, והורה לנו שאע"פ שבכל מקום דעת היחיד בטלה, נתנה התורה חשיבות לפעמים לדעת הגדול שאינה מקבלת הביטול. ואף אם יאמר אומר שלכא' נראה ממשמעות ההלכה שם שזה לכתחלה, אבל בדיעבד אם יאמר הגדול דעתו בתחלה אינה מתקיימת כי אם בהסכמת הרוב, מכל מקום דיינו שהזהירה תורה שלא לחלוק על דעת הגדול והחשוב שלא תבוטל ברוב, ואם עברו על זה היינו פלוגתייהו דאביי ורבא בתמורה דכל מידי דאמר רחמנא לא תעביד כי עביד מהני או לא. עכ"פ מכאן למדנו בנין אב לכל המקומות שלא אמרה תורה לבטל ברוב בדבר חשוב, וג"ל שהיא ראיה מפורשת מן התורה אע"פ שהיא מחודשת, וכמדומה לא קדמני אדם בו, אולי מהשמים הניחו לי מקום. ולפ"ז היינו נמי דאיפליגו ר"ע ורבנן במס' ערלה בקידוש, דר"ע מוסיף אף כברות של בעה"ב, דסבירא ליה שהוא מה"ת ואזיל לחומרא, א"כ ש"מ דר"ע ס"ל דדבר חשוב איסורו מה"ת, ואזיל לטעמיה בספק מעילה, דמשו"ה לא בטיל פרוטה של התוס' דיהודו אדידהו, דהא איברא שמעי' להו איפכא בהזהב (דף נ"ג) ובכמה דוכתי. שוב אחרי החפוש מצאתי כמו כן להרב פר"ח שנתקשה בזה, ולכן דחה מ"ש התוס' כאן בב' ידים, ולדידי

כל דבר שיש בו מנין. כל שדרכו לימנות כלל כגון ליטרות של קציעות שרוב בני אדם אין מוכרין במנין אלא דורסין אותו בעיגול ומוכר כל העיגול יחד הואיל ופעמים שמונין הליטרות לצד למוכרם במנין: **ואפילו בדרבנן.** במידי דאיסוריה מדרבנן כגון תרומת קציעות לא בטיל הואיל ודרכו לימנות כלל כ"ש בדאורייתא כגון פסולי קרבן דמתני': **ליטרא קציעות.** משקל ליטרא של תאנים יבשות של תרומה שקיצעם באימזל בכלי ששמו מקלוע: **שדרסה ע"פ עיגול.** שם כלי הוא עגול ודורסין בה קציעות ונדבקין זו בזו ונעשין עיגול כעין גבינה: **על פי.** דוקא נקט שנלאית לעיניים: **ואין יודע.** איזה פי כלי נאסר ובכל התחתונות פשיט ה) ליה שאין התרומה מעורבת בהן אלא הפומין לבדם בספק האיסור: רבי מאיר ורבי יהודה פליגי בהא אליבא דר"א ור' יהושע: **רואין אותן כאילו הן פרודות.** אע"פ שאין כאן ק' פומין של ק' כלים של היתר לבד האיסור לבטל האיסור והתחתונות אינן בכלל הספק להצטרף עם העליונות לבטלן ו) רואין את כל ליטראות התחתונות והעליונות שבכל הכלים פרודות ז) וזו מעורבת בכולן והתחתונות מצטרפות להעלות את העליונות שבכל ח) פוס ופוס: **ואם יאו הפומין אסורין.** שהתחתונות שאינן בכלל הספק אין מעלות הפומין: **אפילו יש שם ג' מאות פומין לא יעלו.** דכל שדרכו לימנות לא בטלה: **דרסה בעיגול ואינו יודע באיזה מקום הוא.** שהכלי רחב והרבה ליטראות סדורות לרחבו: **דברי הכל יעלו.** הואיל וליתיה לאיסוריה בעייה שנדרס ונדבק באחרות מלמעלה ומלמטה ומן הלד אין כאן דבר שבמנין כלל: ה"ג **ונמשך** ט) **חד וחד מייניהו ונקריב הו'.** יטלם אחד אחד ובכל חד וחד ניתא מרובא הוא: ופרכינן **נמשך.** בתמיה. משמע יקחם אחד אחד מתוך העדר הא הוה לו האיסור קבוע ועומד ביניהם וקיימא לן בסנהדרין (דף עט.) מוחרב לו פרט לזורק אבן לגו לכל

ר"מ אומר רבי אליעזר אומר כו'. תימה לר"ל דאמר לעיל גבי חצילי תלתן לר"מ כל שדרכו קשיא ו) דר"מ גופיה קסבר דליטרא קציעות בטלה דאע"ג יא) דהוא כל שדרכו מיהו בפ' הערל (יבמות פא.) משמע דלא אמר ר"ל כל שדרכו מקדש אלא תרומה דאורייתא אבל בתרומה בזמן הזה דהיא מדרבנן לא וא"ת אם תרומה בזמן הזה דרבנן א"כ בטלה קדושת האדם אבל הכא תרתי דרבנן חד דבטלה קדושת האדם ועוד דתרומת תאנים מדרבנן דלא מיחייב מדאורייתא אלא דגן תירוש ויצהר א"נ יב) דלעיל הכי פירושו שהיה ר"מ אומר כל שדרכו לימנות מקדש מדאורייתא יג) וכיון דבדאורייתא כל שדרכו מקדש דין הוא שיקדש בדרבנן את שדרכו כגון חצילי תלתן של כלאי הכרם א"נ כלאי הכרם כיון שיש בהן איסור הנאה אע"ג דבטלה קדושת האדם תמור כמו מדאורייתא וא"ת ובפ"ק דמגילה (דף י.) היכי בעי למימר דקסבר ר"מ קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא ועוד דרבי יהושע גופיה קאמר התם בהדיא הכי אלמא קסבר לא בטלה קדושת האדם והיכי יד) לרבי יהושע דליטרא קציעות בטלה לר"ל והיינו יכולין לפרש דלר' יהושע קדושת האדם לא בטלה ומ"מ ליטרא קציעות עולה משום דתרומת תאנים דרבנן דמטעם זה הקילו בה לומר שהתחתונות מעלות את העליונות ואע"פ שלא נתערבו בכל העיגול והא דמשמע בפרק הערל (יבמות פא.) לר"ל דאי תרומה בזמן הזה דאורייתא לא היה עיגול בעיגולין עולה דקאמר ר"ל והלא אי שונה עיגול בעיגולין עולה אלא מט) תרומה דרבנן ואיזה הוכחה היא והלא ר' יהושע סבר מקריבין אע"פ שאין בית דקדושת הבית לא בטלה וכ"ש קדושת האדם ואפי' הכי סובר דעיגול עולה ובטל ויש לומר דר' יהושע יסבור דלא מקדש אלא ו' דברים ור"מ דסבר כל שדרכו לא סבר כוותיה בהא א"נ י"ל בדוחק התם מט) פרק הערל (גז"ש) ה"ג היינו בתרומת ביכורים דהוי דאורייתא בתאנים ומלינו התם תרומה דאיירי בביכורים דתנן במסכת פרה פ' י"א (מ"ג) דבילה של תרומה שנפלה למי חטאת טהלה ואכלה אם יש כבילה בין טמאה בין טהורה המים טמאים והאוכלה חייב מיתה פי' כשנטלה אדם מיד נטמא גופו ומחמת נושא מי חטאת וא"א להיות האוכלה חייב מיתה בספק תרומה דתרומת פירות דרבנן אם לא נאמר דבתרומת ביכורים מיירי וה"ע יז) מדקדק ר"ל מהא דעיגול בעיגולין עולה אפילו בביכורים דאורייתא ודוחק הוא זה אלא יש לחלק דלענין קדושת הבית קאמר ר' יהושע דלא בטלה כדדרים התם בגמגילה (דף ג.): אשר לו תומה אע"פ שאין לו עכשיו והיה לו קודם לכן וכן צריך לחלק [נמי לעיל] כמו שפירשתי לעיל בפרק קדשי קדשים (דף סא. ד"ה מאי): **והתחתונות מעלות את העליונות.** אע"פ שאין בספק דימוע הקילו בתרומת פירות דרבנן והא דתנן במס' תרומות בפ"ד (מ"ט) תאנה שנפלה לתוך לבנות ושחורות לבנות אסורות השחורות מותרות ואין השחורות מעלות את הלבנות לא דמי דהתם אינן יח) השחורות ראויות להיות בספק דימוע שלעולם השחורות מיכרות מתוך לבנות: **רבי יהודה אומר כו'.** וא"ת לר' יהודה מאי איריא דבר שבמנין אפילו כל מילי אוסר בכל שהוא דהא שמעי' ליה לר' יהודה לקמן בפירקין [דף עח.] דמין במינו לא בטיל ובסיפא נמי דקתני דברי הכל לרבי יהודה יעלו אמאי יעלו וכן לקמן דנקט ר"י רימוני בדן אפילו כל מילי נמי וכן בפ' המזקין (גיטין נד:) נפלו יט) ונתפצעו בשוגג יעלו דברי רבי יהודה אמאי והא מין במינו לא בטיל לר' יהודה ועוד תנן בפ' נוטל (שבת קמא:) רבי יהודה אומר מעלין את המדומע באחד ומאה כ) ואומר ר"ת דלא א"ר יהודה מין במינו בכל שהוא אלא בדבר לח דומיא דדם הפר ודם השעיר דליף מינה לקמן כא) דדבר המתערב הוא והא דאמרי' בסוף ביצה (דף לח:) דחטין בחטין לא בטיל לר' יהודה בקמח מיירי דהוי דבר המתערב בשעורין קאמר התם דבטל משום דהוי מין בשאינו מינו ואמאי הא מינכרי מהדדי אלא ודאי בקמח מיירי ולא גרסי' בגיטין נפלו לגת ונתפצעו אלא נפלו ונתפצעו דלא מיירי בלח אלא ביבש ובענין זה מפרש ר"ת הא דא"ר יוחנן בסוף ע"ז (דף עג.): ג' כוסות אחד של חולין ואחד של תרומה שמזגן וערבן זה בזה סלק את מינו כמי שאינו ושאינו מינו רבה עליו ומבטלו וקשיא ליה כיון דתרומה עולה בא' ואמאי א"כ מינו נמי יסייע לשאינו מינו לבטל התרומה אלא ש"מ דבמינו במשהו והא דא"ר יוחנן התם (דף עג.): דכל איסורין שבתורה במינו בנותן טעם חוץ מנבל ויין נסך ולא חשיב תרומה משום דבכולל טבל היא כא) דכיון דבאחד טעמא הוא דמפרש התם טעמא דטבל דכהיתרו כך איסורו דאיתיה אחת פוטרת את הכרי והוא הדין תרומה כעלייתה כך איסורה ובכל דוכתא דתרומה עולה באחד ומאה בדבר יבש ומתני' דתקומץ רבה (מנחות כג.) שתי מנחות שלא נקמצו דלא מבטלי ליה שיריס לטיבלא דמוקמינן התם כר' יהודה במנחת סולת מיירי שנתערב כא) לגמרי בדבר כב) לח ולא במאפה תנור ומחבת ומרחשת והיא דנבילה בשאוטה בהקומץ רבה (שם כג.) בשנימוחה. וה"ר יוסף מפלגל"י הקשה לר"ת מהיא דפסחים (דף טו.) דחבית של תרומה שנשברה בגת העליונה והתחתונה חולין טמאין דאמרי' התם (דף כא.) דאם נפלה לק' חולין דברי הכל תרד ותטמא אלמא דאפי' לח עולה באחד ומאה ונראה שכמו כן היה יכול להקשות מהיא דשאור של חולין ושל תרומה שנפלו בעיסה דאין לח מתערב יותר ממנו ועוד תניא במסכת תרומה כג) בתוספתא פרק סאה תרומה לוג יין גלול שנפל לתוך ק' לוגין עכורין כד) וחזר בו ר"ת דודאי אין חילוק בין לח ליבש ותירץ דהא דתרומה עולה בא' ומאה בנפלה לתוך חולין מתוקנין דאי אפשר למבטל דהיינו חולין להיות כבטל דהיינו תרומה והיא דב' כוסות א' של תרומה ואחד של חולין כה) שאינן מתוקנין דאפשר להם ליעשות תרומה קסבר כו) לה ר' יוחנן כמאן דאמר בהקומץ רבה (דף כג.): בתר מבטל אזלינן והוי מין במינו והיא דפסחים (דף כא.) ל"ק כז) למ"ד בתר בטל אזלי' דמשקין לכי סריחי אין שם משקין עליהן ולא אפשר לה לתרומה שתיעשה חולין וא"ת וטבל במינו במשהו היכי משכחת לה הא א"א למבטל דהיינו החולין שיעשו טבל וי"ל שנפל טבל טבול לתרומה בטבל שאינו טבול לתרומה דהוי מין במינו כיון דשם טבל עליהם כח) על שניהם א"נ טבל שראה פני הבית בטבל שלא ראה פני הבית א"נ כט) נפל לתוך חולין מתוקנין ובעודה לתרומה ביד בעלים דאפשר לאתשולי עלה והשתא דאתינן להכי איכא לאוקומי ההיא דב' כוסות בחולין מתוקנין וכגון דתרומה ביד בעלים והיא דפסחים בתרומה ביד כהן ועוד י"ל לתירוץ קמא כר"ת ל) ההיא דפסחים (דף כא.) כר' חייא דאית ליה לר' יהודה נבלה ושחוטה בטלות זו בזו ולהכי חשיב התם מין בשאינו מינו לענין משהו אע"פ שחשובין מין במינו לענין אחד ומאה דלא סגי להו בס' אבל רבי יוחנן דלא כרבי חייא דה"נ מוכח בהקומץ רבה (מנחות כג.): דלאו כ"ע אית להו דר' חייא והיא משנה דאין דס מבטל דס פירש בקונטרס בהקומץ רבה (ג"ז שם) כב) לרב חסדא דאזיל בתר מבטל הוא דלא כרבי חייא ואפילו לרבי חנינא דאזיל בתר בטל נראה דאיכא טובא דהיא דאין רוק ואין מי רגליס מבטל רוק ואין מי רגליס לקמן בפירקין

כל דבר שיש בו מנין אפילו בדרבנן לא בטיל וכל שכן בדאורייתא דתניא א) **ליטרא קציעות שדרסה על פי עיגול ואינו יודע באיזו עיגול דרסה על פי חבית ואינו יודע באיזו חבית דרסה על פי כוורת ואינו יודע באיזו כוורת דרסה ר"מ אומר ר"א אומר רואין את העליונות** ב) **כאילו הן פרודות והתחתונות מעלות את העליונות ר' יהושע אומר** א**אם יש מאה פומין יעלו ואם לאו הפומין אסורין והשולים מותרין רבי יהודה אומר ר"א אומר אם יש שם ק' פומין יעלו ואם לאו הפומין אסורין וכו' רבי יהושע אומר אפילו יש שם שלשה מאות פומין לא יעלו** ב**דרסה בעיגול ואינו יודע באיזה** ג) **מקום בעיגול דרסה או לצפונה או לדרומה דברי הכל יעלו רב אשי אמר אפי' תימא רבנן** ג**בעלי חיים חשיבי ולא בטלי ונמשוך** ד) **ונקרב חד מינייהו ונימא** ג**כל דפריש מרובא פריש** ד**נמשוך הוה לה קבוע**

עין משפט נר מצוה

יג א מיי' פרק י"ד מהלכות תרומות הלכה ו:

יד ב מיי' שם הלכה ז:

טו ג מיי' פ"ו מהל' פסה"מ הל"פ ופט"ו מהל' מאכלות אסורות הל"ז טוש"ע י"ד סימן קי סעיף ח:

מוסף רש"י

אפילו בדרבנן. אפילו במידי דרבנן כגון ליטרא קציעות דאיירי בתרומת פירות דרבנן: **ליטרא קציעות.** תאנים שנתייבשו בשדה וקצנן במקלוע, והוא שם כלי העשוי לכך וחוחכין בו עוקלי התאנים ואחר כך דורסין אותם בכלי עגול והן נדבקין יחד ועשין כגבינה והוא נקרא עגולי דגילה וכשבאין למוכרן מפרידן במגריפה ומוכרן במשקל ליטרא (ביצה ג:) **קציעות.** מקלוע, כלי (שותתין) [שוטין] בו הגרוגרות, ועל שם כלי קרי לה קציעות בכמה דוכתין (מנחות נד:) **שדרסה על פי עיגול.** ע"פ כלי ששמו עגול שבו עושין העגולין: **ואינו יודע באיזה עיגול.** אבל פיו הוא ולא כתוכו: ר' מאיר אומר. כן נמלקו ר' אליעזר ור' יהושע בדבר זה, ר' אליעזר אומר אע"פ שאין ליטרות התחתונות בספק דמוע, מצטרפות התחתונות אל הפומין של כל העגולים הללו (ביצה ג:) **רואין אותן כאילו הן פרודות.** אם אין כאן מאה פומין של היתר שיהא בהן כדי להעלות פי האיסור באחד ומאה, רואין כאילו ליטרות התחתונות אל כל הפומין פרודות מעל הפומין ומעורבות בכל שולים ומנאלו כולם בספק דמעוי ומצטרפות התחתונות להעלות את ליטרא שעל הפה, דהואיל ותרומת פירות דרבנן מקילים בהעלאתם: **אם יש מאה פומין.** אל היתר לבד פומין של איסור: יעלו. מעלין אותן באחד ומאה: **ואם לאו הפומין אסורין.** ואין הכולים מועילין לבטל הפומין, הואיל ואין בספק הדמוע: ר' יהודה אומר. לא כן נמלקו ר' אליעזר ור' יהושע, אלא כן נמלקו ר"א אומר כו': אפילו יש שם שלש מאות פומין. וכולן בכלל הספק: לא יעלו. אין מעלין את היתיר, הואיל ופומי הכלי דבר שיש בו מנין הוא לא בטלי ואפילו בדרבנן: **דרסה בעגול כו'.** דעכשיו אינן נכרות, שהרי מדובקות ואינו יודע היכן היא אם בלפונו של עגול או בדרומו, הואיל ונתבשלו בא בת מנין הוא ולא מנכרא דברי הכל יעלו, ותנא דלעיל ר' יהודה ואליבא דר' יהושע היא (שם ד.):

נוסחאות רש"י כת"י

אפילו במידי דרבנן. כגון תרומת פירות האילן לא בטלו: **ליטרא קציעות.** משקל ליטרא: **קציעות.** תאנים המיובשות בחמה ואחר כך דורסין אותם בכלי עגול ומנו עגול: **על פי עיגול.** דוקא נקט על פי שאין מתמונות בספק האסור אלא הפומין בלבד: ר' מאיר ור' יהודה פליגי אליבא דר' אליעזר ור' יהושע: **רואין אותן כאילו הן פרודות.** גרסינן בתוספתא. כלומר אע"פ שאין התחתונות בספק האיסור מצטרפות הן לעליונות לק"א ליטראות לבטל את האיסור דמקילינן בביטול תרומת פירות דרבנן: **כאילו הן פרודות.** כל הליטראות והתחתונות מעורבות עם העליונות: ר' **יהושע אומר.** אין התחתונות מצטרפות להעלות האיסור שהרי אין בספק האיסור אלא הפומין ואם יש בפומין כדי לבטל יבטלו ואם לאו הפומין אסורין: **אפילו יש שם כו'.** דקסבר כל שדרכו לימנות אינו בטל והפומין דרכן לימנות כמה פומי כלים יש: **באיזה מקום בעיגול.** דאין האיסור בנין ואין משהו לימנות הילכך בטל: **ונמשוך.** משמע ימתוך העדר המעורב ימשוך אחד ויקרינהו ואחריו אחר וכן הלן: ה"ג לב) **ונמשוך חד חד מייניהו ונקריב.** יטלם אחד אחד וכל חד וחד מרובא הוא: ופרכינן **נמשוך.** בתמיה, הא הוי ליה האיסור קבוע ועומד. חד חד מייניהו גרסי':

ליקוטים

הו"ל קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי. והא דקיי"ל מדאורייתא חד בתרי בטיל היינו היכא שמעורב ואינו ניכר האיסור כו' ובדבר חשוב אפי' מעורב לא בטיל ואמר כל קבוע כו' כדאמר בפ' התערובת גבי תערובת בעלי חיים דחשיבי ולא בטלי דפריך ונמשוך ונקריב חד מינייהו ונימא כל דפריש מרובא פריש ומשני נמשוך בתמיה הוה ליה קבוע וכל קבוע כו', ועיקר הטעם אינו משום קבוע אלא משום דבעלי חיים לא בטלי כמו דבר שדרכו לימנות. (תוס' חולין לה.)

ג) תרומות פ"ד מ"י ביצה ג: ירושל' תרומות פ"ד ה"ז, ב) עי' ירושלמי ערלה פ"ב ה"א, ג) [יומא פד: וש"נ], ד) [עיין תוספות חולין לה. ד"ה ספקן] ה) עי' לקמן פא. ועיקר דברי ר"י במנחות כב., ו) ד"ה לימא.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה רבי יהודה אומר וכו' ואומר ר"ת דלא אמר ר' יהודה. עיין לקמן דף עז ע"ב תוס' ד"ה הא נסה"ל:

שינויי נוסחאות

א) פלוגתא דר"מ ור"י ליתא במשנה דתרומות, אמנם בתוספתא דתרומות פ"ה איתא, לכך שפיר איתא דתניא (הגרי"ב): ב) מפרש"י כאן מוכח דגרס רואין אותן. וכמו שהוא בגיונו. וי"ס במשנה שם (רש"ש). וי' בגוס' רש"י כ"י דה"ג בתוספתא, וחולק בגוס' התוספתא שלנו אינו. אינדא מפי' רש"י בציה"ל [עי' מוסף רש"י] משמע דמפרש כהגירסא שלפנינו רואין את העליונות. מיהו בגיונו שם נמי כתב רואין אותן. וכבי"ל וכיר"ל הגירסא רואין את התחתונות: ג) באיזה עיגול דרסה דברי הכל יעלו, דרסה בעיגול היינו פלוגתייהו, אלא אמר רב פפא דרסה בעיגול ואין ידוע היכן דרסה או לצפונה כו' כל"ל (*ש"מ, וכ"ה בביצה ג ע"א): ד) ונימשוך חד חד מייניהו ונקרב כל"ל (ש"מ וצ"ק, וכ"ה ברש"י ובד"ו רפ"ט וש"ח): ה) פשיטא (ש"מ): ו) כ"ל לבטל (דפוסי ונציה): ז) כ"ל כאילו הן פרודות (ש"מ): ח) עי' תוס' קדושה: ט) ונמשוך חד חד כל"ל (שמכ"י, צ"ק): י) קשיא דר"מ אדר"מ דהא ר"מ גופיה כל"ל (ב"ש): יא) כ"ל ואע"ג (ש"מ): יב) לשון תוס' יכמות אי נמי חבילי תלתן הוי את שדרכו וה"פ: יג) כ"ל בדאורייתא (ב"ש. וכ"ה בר"ש ערלה פ"ג ותוס' יבמות פא ע"א): יד) והיכי קאמר ר"מ אליבא דר' יהושע כל"ל (ש"מ): טו) כ"ל אלמא (צ"ק): טז) דהתם בפ' הערל היינו כו' כל"ל (צ"ק): יז) ומשום הכי נמי מדקדק כל"ל (צ"ק): יח) כ"ל אין (צ"ק): יט) כ"ל נפלו לגת (ב"ש): כ) היא דחד טעמא כל"ל (ב"ש): כא) כ"ל שמתערב (ש"מ): כב) כ"ל כדבר (שמכ"י): כג) תרומות (ב"ש): כד) עכורין יעלה כל"ל (צ"ק): כה) חולין בחולין שאינן (ד"ו): כו) כ"ל וסבר (ש"מ): כז) כ"ל אפילו למ"ד (צ"ק): כח) תיבת עליהם ממתק (צ"ק): כט) כ"ל א"נ אפילו נפל (צ"ק): ל) כ"ל דר"ת דההיא (צ"ק): לא) כפסיים שלנו לא נמצא כפ' גיד הנשה לא הקושיא ולא התירוץ, ואולי היה כך גירסתם (גליון). ויותר נראה כ"ל להגיה בש"מ ופריך התוס'. וכמו שהוא בספקי ר' מרדכי מכת"י וז"ל ומשני בריה חשיבא ולא בטלה, ומקשי התוס' תיפוק ליה דהוה הגיד קבוע ומתרצי' דלא חשיב מחצה על מחצה כו' עכ"ל: לב) ככי"י חד חד מינייהו גרס והס"ד והאמר עד סוף העמוד ליתא:

שיטה מקובצת ונמשוך חד חד מינייהו וכו'. וא"ת הא אמרינן בעלי חיים חשיבי ולא בטלי. וי"ל דהיינו דוקא כי שקלינן כולם או רובם או דאי לא יועיל המיעוט. אבל אם משך כל אחד מהם בפני עצמו ונתן שפיר כל דפריש מרובא קא פריש: **הוה** ליה קבוע כו'. בפרק גיד הנשה (דף לו:) תנן גיד הנשה (שנתבשל) עם הגידין בזמן שמכירו בטחון טעם ואם לאו כולן אסורין ופריך בגמרא (דף לט: בסופו) וליבטל ברובא ומשני כריש חשיבה ולא בטילה, ופריך לא) למה לי לשנויי הכי תיפוק ליה משום דגיד הנשה קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה ומשני דאין חשיב מחצה על מחצה רק היכא שידוע האיסור במקום קביעתו כי הכא דתנשא תנאיות דחטת בעלי חיים ומתוך כך לא בטיל ומבורר: **תוד"ה** ר"מ אומר כו' **אבל** בתרומה בזמה"ז לא. וליטרא קציעות מדרבנן אבל הני דלעיל דאורייתא ממילא טפי. ועוד יש לומר דלעיל מיירי אליבא דנפסיה והכא אליבא דרבנן (תוס' מהר"ם): **ד"ה** רבי יהודה כו' **אלמא דאפילו** לה עולה **באחד ומאה.** ותמה' מהר"ם מירקי הא דיליה והא דרבנן בקמ"ו לא אפילו בדרבנן. אפילו במידי דרבנן כגון ליטרא קציעות דאיירי בתרומת פירות דרבנן: **ליטרא קציעות.** תאנים שנתייבשו בשדה וקצנן במקלוע. **מקלוע.** כלי (שותתין) [שוטין] בו הגרוגרות, ועל שם כלי קרי לה קציעות בכמה דוכתין (מנחות נד:) **שדרסה על פי עיגול.** ע"פ כלי ששמו עגול שבו עושין העגולין: **ואינו יודע באיזה עיגול.** אבל פיו הוא ולא כתוכו: ר' מאיר אומר. כן נמלקו ר' אליעזר ור' יהושע בדבר זה, ר' אליעזר אומר אע"פ שאין ליטרות התחתונות בספק דמוע, מצטרפות התחתונות אל הפומין של כל העגולים הללו (ביצה ג:) **רואין אותן כאילו הן פרודות.** אם אין כאן מאה פומין של היתר שיהא בהן כדי להעלות פי האיסור באחד ומאה, רואין כאילו ליטרות התחתונות אל כל הפומין פרודות מעל הפומין ומעורבות בכל שולים ומנאלו כולם בספק דמעוי ומצטרפות התחתונות להעלות את ליטרא שעל הפה, דהואיל ותרומת פירות דרבנן מקילים בהעלאתם: **אם יש מאה פומין.** אל היתר לבד פומין של איסור: יעלו. מעלין אותן באחד ומאה: **ואם לאו הפומין אסורין.** ואין הכולים מועילין לבטל הפומין, הואיל ואין בספק הדמוע: ר' יהודה אומר. לא כן נמלקו ר' אליעזר ור' יהושע, אלא כן נמלקו ר"א אומר כו': **אפילו יש שם שלש מאות פומין.** וכולן בכלל הספק: **לא יעלו.** אין מעלין את היתיר, הואיל ופומי הכלי דבר שיש בו מנין הוא לא בטלי ואפילו בדרבנן: **דרסה בעגול כו'.** דעכשיו אינן נכרות, שהרי מדובקות ואינו יודע היכן היא אם בלפונו של עגול או בדרומו, הואיל ונתבשלו בא בת מנין הוא ולא מנכרא דברי הכל יעלו, ותנא דלעיל ר' יהודה ואליבא דר' יהושע היא (שם ד.):